

OOSTPOST

SOERABAYASCHIE COURANT

Prijs der Inteekening.

Voor Soerabaya Ƴ jaar Ƴ 24.- Ƴ halfj^r Ƴ 12.- Ƴ maand Ƴ 2.-
 „ Java. „ Ƴ 80.- „ Ƴ 15.-
 „ Buitenz. „ Ƴ 36.- „ Ƴ 18.-
 „ Europa. „ Ƴ 50.-
 De OOSTPOST verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

DONDERDAG 29 NOVEMBER 1860.

Prijs der Advertentiën.

De prijs der ADVERTENTIËN is Ƴ 1.- voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
 Advertentiën met groote letter betalen dubbeld.
 Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
 Voor doorlopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

ADVERTENTIËN.

HERUITBESTEDING.

Op Zaterdag den 1sten December 1860 des morgens ten 9 ure, zal door den hospitaalmeester bij het Convalescenten gesticht te Malang, openbare
HERUITBESTEDING

worden gehouden voor het reinigen van hospitaal kleeding en fournituren en het vullen der laatste ten behoeve van genoemd gesticht voor het jaar 1861.

De voorwaarden liggen dagelijks, met uitzondering van zon- en feestdagen, van des morgens 7 tot 2 ure bij hem hospitaalmeester voornoemd, en te Soerabaja op het bureau van den ondergeteekende, alwaar nadere inlichtingen te bekomen zijn.

De Onder-Intendant der 1° klasse
 in de 3^e militaire Afdeling op Java.

SOERABAYA, **H. K. VEMER.**
 24 November 1860. (1906)

Op Woensdag den 10 December a. s. des morgens ten 10 ure zal ten buree van den Resident van Soerabaja, eene publieke

UITBESTEDING

worden gehouden, voor de verlichting der stad alhier gedurende 1861.

De voorwaarden liggen dagelijks met uitzondering van zon- en feestdagen, ter inzage op gemeld bureau.

SOERABAYA, Namens den Resident,
 27 November 1860. De Secretaris,
 (1916) **CH. TROMP.**

(Voor het land.) De ondergeteekende maakt bekend dat de vernieuwing van het dek van de brug over de Kaliemaas, is afgelopen, weshalve die brug weder voor de passage is opengesteld.

De Hoofd-Ingenieur chef der 4^e
 Waterstaatsafdeeling.
 (1932) **BEIJERINCK.**

(Voor het Land.) De ondergeteekende maakt bekend dat, wegens vernieuwing van het dek en de leggers der brug te Gilie Koelon, in het chineesche kamp alhier, de passage over deze brug van af maandag den 26 November 1860 gesloten zal zijn.

De Hoofd-Ingenieur chef,
 des 4^e Waterstaatsafdeeling.
 (1909) **P. J. G. BEIJERINCK.**

VENDU DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Vrijdag den 30sten November 1860.
 Bij de Weeskamer alhier, van diverse boedels.

EENE VACATURE.

Novelle door GERARD KELLER.

(Vervolg.)

In de provincie leeft men nog altijd in het geloof, dat de ministerien zijn wat zij vroeger misschien waren, en hoofdzakelijk bestaan om hun, die geene betrekking hebben, er eens te geven. Naar den spoed te oordeelen, waarvande de stukken bij een departement worden afgedaan — en dat is voor de provincie bijna de eenige maatstaf — moet er dan ook altijd een nijpend gebrek aan personeel bestaan; en dit verklaart wellicht den eindelozen toevloed van sollicitanten van allerlei rang en leeftijd, die een postje bij een departement verlangen, waarvoor in veler oog geene andere voorwaarde gesteld wordt dan het bezit der noodzakelijkste organen om te schrijven, terwijl het verkrijgen er van geheel afhangt van gunst. Men is dom, zeer dom in de provincien, en van Elzensteen glimlacht over de onnoozelheid van zijn buurman, die blijkbaar van dezelfde meening was. Toch zou hij den goeden man gaarne plezier doen en, wel beschouwd, vroeg deze toch het onmogelijke niet. Zoo 'n baantje aan een departement... juist had hij gelezen, dat er een ambtenaar gestorven was; als in die vacature nog niet was voorzien, kon jonker Schouten er zeer wel naar vragen en de minister was een goed man, die gaarne iemand plezier deed. Dien middag zou hij met hem diueren, en hij behoefde er dus niet veel

Op Zaterdag den 1sten December 1860.

Bij het Marine Etablissement alhier, van het afgekeurde wachtschip *Batavia*, eenige onbruikbare sloepen, en houten. (1888)

Op Maandag den 3den December 1860.

Bij Mevrouw de weduwe Steijn te Semoet, van meubelaire goederen en

Bij den pachter der pandjeshuizen *Tan Tongliap* te Pasar Bong, van onuitgeloste pandgoederen.

Op Lingslag den 4den December 1860.

Bij H. C. Cramer in het Rusterburgerpad van houtwerken en

Bij D. D. van Boeckholtz in de Chinesche kamp van assurantie goederen.

Op Woensdag den 5den December 1860.

Bij J. W. Kok te Ketapang, van Meubelaire goederen enz. van den adjudant onderofficier *Hellegers*.

Op Donderdag den 6den December 1860.

Bij F. Heijman in de Chin. kamp, van goederen, van S. M. Polak.

Op Vrijdag den 7den December 1860.

In de voormalige toko van *Mossembekker & Co* in de stad, van diverse goederen aangebragt met het amerikaansch schip *Philomene*. (1931)

GEBOORTEN.

Voorspoedig bevallen van eene **DOCHTER**,
 EUGENIE VAN HAAK, echtgenoot van C. C. Hardenberg.
 MAKASSAR, 21 October 1860. (1927)

Bevallen van eene **DOCHTER** J. P. W. BROEKMAN,
 Loust.
 SOERABAJA, 28 November 1860. (1924)

PUBLIEKE VENDUTIE

VOOR HET BUREAU DER WEESKAMER

op Vrijdag den 30sten dezer,

van diverse BOEDELGOEDEREN waaronder:

40 picols oud rood bladkoper.
 1½ picols oude metalen spijkers.
 ± 25 picols oude ijzeren ketting.
 ± 3½ picols oud ijzerwerk waaronder drie kluispijpen.
 12⁴⁰ 100 picols oud touwwerk.
 eenige uitgebrokene oude planken en andere houtwerken. (1912)

IN DE EERSTE DAGEN VAN DECEMBER.

zal voer rekening van de firma

FRASER EATON & CO.

in het lokaal vroeger geoeupeerd door de firma

MOSSEMBEKKER & CO.

vendutie worden gehouden:

Van een groot factuur Amerikaansche meubelen, bestaande in:

Bekleede MAHONIJHOUTEN ZIEKENSTOELEN, DITO groote en kleine WIPSTOELEN met paarden haar bekleed, MAHONIJHOUTEN BANKEN met vee-ren zittingen, zeer doelmatige KANTOORSTOELEN, geele en zwarte GAANDERIJ-STOELEN van groote verscheidenheid.

VERDER:

eene groot factuur mooie KLOKKEN gaande 8 dagen, eene groote partij PIK, HARST en PLANKEN, aangebragt per Amerikaansch schip *Philomene*, kapt. ELLMS.

(1899)

A. H. DEELEMAN.

VENDUTIE

DOOR

KARTHAUS & MELCHERS

op Maandag 3 December 1860.

In het sterfhuis op Semoet van den Inboedel van wijlen den MAJOR STEIN.

De MEUBELEN zijn zeer net en nieuw en bestaan uit; BANKEN, STOELEN, TAFELS, LEPIKANTEN, enz., en zal er een zeer schoon en sterk RIJPAARD, verkocht worden. (1920)

Op de VENDUTIE

van den 6den December a. s.

GROEN GORDIJNGOED, VAN DE COLOGNE **H & S**, SAMARANGSCHE ZADELS, MADAPOL-LAMS, CAMBRICKS No. 28, MOLTON en WOLLEN DEKENS, SAMARANGSCHE KAINS, TOILET-SPIEGELS, geele en zwarte ZIJDE voor heeren jassen enz. (1923)

F. H. HEIJMAN.

HOUTVENDUTIE

TE

Sidho-Ardjo

op Donderdag den 6den December aanstaande

VAN

725 STUKS BALKEN

(1715)

P. C. VAN ROIJEN.

moette voor te doen. Schouten had nog al invloed en stond bekend als een antiministerieel man, eene reden te meer voor zijne excellentie om aan het verzoek te voldoen. Wat den baron betrof, zelf was hij ministerieel noch antiministerieel; hij stond boven de partijen — wat intusschen niet wegnam, dat hij eene onverzoenbare antipathie gevoelde tegen de mannen die zich constitutioneel noemden.

Een morgen is spoedig om, en daarmee ook de dag van den baron van Elzensteen. Den namiddag en avond heeft hij niet voor zich, althans slechts zelden en om twaalf uur reeds is zijne vrijheid ten einde. Dan geeft hij audientie en het faalt nooit of er wachten op dat uur eenigen in zijne antichambre. Ook nu verbeiden er vier personen het oogenblik, dat de baron hun te woord zal staan: de laatst gekomene, een burgerman, die zich niet eens de moeite gegeven heeft om toilet te maken, wordt het eerst binnengelaten.

— Zoo mijnheer Duim, ik heb u gewacht; hebt ge al 't een en ander opgenomen?

— Om u te dienen, baron.

— En hoe denkt ge er over?

— Ja, 't dak zal moeten vernieuwd worden, baron.

— Vernieuwd? geloof ge niet dat het met eene goede reparatie zou te vinden zijn?

— Te vinden, ja, baron, maar dan hebben we over vijf jaar toch een nieuw dak noodig.

— En de reparatie zou hare rente niet opbrengen?

Duim schudt ontkennend het hoofd.

Van Elzensteen staart een poos lang naar den zolder,

als becijferde hij de uitgaven.

— Dan zullen wij er maar toe besluiten, maar laat dan het hout eens opnemen achter den kleinen vijver: we zullen zien, dat wij daaruit een deel der kosten vinden.

— Goed baron.

— En breng mij dan maar eens uwe plannen uitgewerkt mede. Nog iets mijnheer Duim?

— Ja baron, ik heb naar dat huisje geïnformeerd, dat ge bij de stal woudt trekken, maar de bewoner heeft nog drie jaar huur, en hij schijnt geen plan te hebben om te verhuizen.

Er uit laten zetten, kunnen wij niet — wie is de bewoner?

— Dozen — een ambtenaartje ook niet van je rijkste, en de timmerman Duim, de werkmans der partikulieren, lacht medelijdend om het lot van den werkmans van den staat.

Maar de baron ziet geen enkele reden om met dien lach in te stemmen.

— Bij gelegenheid zal ik hem zelf maar eens spreken. Met die woorden krijgt Duim zijn afscheid, en nummer twee treedt binnen, de heer Palt, een jong mensch, wiens maatschappelijke positie reeds te gissen is uit zijne kleeding en nog meer blijkt uit de portefeuille, welke hij onder den arm heeft.

— De roem van uw kabinet, mijnheer, begint hij nu eene diepe buiging, uwe kennis en uwe bescherming van de kunst, geven mij den moed om tot u te komen met een stuk, dat ik dezer dagen heb voltooid, en waarvan

VENDUTIE

op Dingsdag den 11den December a. S.
ten huize van den WelEdele Gest. Heer

Mr. L. C. BOURICIUS,

TE
KAPOETRAN
DOOR

F. H. HEYMAN.

Van eenen wel onderhouden inboedel, bestaande uit:
BANKEN, STOELN, TAFELS, CONSOLES, KLEER-
KASTEN, groote en kleine LEDIKANTIN, SPIEGELS,
SCHILDERIEN, hang- en staande LAMPEN, TAFEL-
en THEE SERVIEZEN, GLAS en CRISTALWERK,
eene fraaije verzameling BLOEMEN in potten enz. enz.

verders.

Een MYLORD.

Een VIS-A-VIS.

Een span goed gedresseerde ZWARTE WAGENPAAR-
DEN, (Malangsche ruinen.)

Een " " " ZWARTE WAGENPAAR-
DEN, (Malangsche ruinen.)

Een " " " BRUINE KADOESCHE
WAGENPAARDEN.

Een " " " VALK MACASSARSCH
WAGENPAARDEN.

allen boven de 4 voeten.

WAGENTUIGEN enz.—

En eindelijk.

Eene KOSTBARE VERZAMELING MOLUKSCHE
SCHILPEN en HOORNS, bevattende ruim 2700
stuk, waaronder velerhande bijzonder zeldzame en
uiterst schoone Exemplaren.

Deze verzameling is inmiddels uit de hand te koop.

(1913)

Op den 11den December a. s.

zullen door de ondergeteekenden bij
inschrijving worden verkocht:

276 pak, Bladen JAVA TABAK

Hoofdmak Benteng

OOGST 1859/60.

De monsters dezer partij liggen van af heden ter be-
zigtiging in het Locaal der Handelsvereniging alhier,
alwaar ook de Condities der verkoop ter inzage liggen.

(1921)

ADAM & CO.

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

VERTREK DAGEN DER STOOMBOOT
UENARANG.

Gedurende de maand December, wind en weder zulks
toelatende.

Van Batavia naar Samarang en Soerabaya
den 12 en 30 December.

Van Samarang naar Soerabaya den 15 December.

Van Soerabaya naar Samarang en Batavia
4 en 19 December.

Van Samarang naar Batavia 6 en 21 December.

Informatie bij

de agenten,

ADAM & CO.

(1935)

STOOMBOOT

PRINS VAN ORANJE.

directe dienst tusschen Soerabaja, Batavia & vice versa.

gedurende December.

ik mij vlei, dat het door u niet onverdienstelijk zal wor-
den geacht.

Palt heeft zijne portefeuille losgestrikt en houdt den
baron een landschap, een merkwaardig groen landschap
voor.

Van Elzensteen neemt het aan, beziet het eenige oogen-
blikken en reikt het daarop zonder een spier van zijn
gelaat te bewegen, weder aan den schilder over.

Palt wacht een oogenblik en ziet daarop den baron
vragend aan.

— Ik geloof niet, mijnheer Palt, dat de roem van mijn
kabinet, waarvan gij spreekt, door dit stuk zou ver-
hoogd worden.

— Maar zeker wel die van den kunstenaar, antwoordt
Palt gevat.

Van Elzensteen glimlacht even.

— Mijnheer van Elzensteen, herneemt de jonge kun-
stenaar, al mijne hoop is op u gevestigd...

— Dat is zeer verkeerd, mijn waarde heer, uwe hoop
moet gevestigd zijn op uw perseel. Als uwe stukken
goed zijn, zal 't u niet aan beschermers ontbreken. Zoo
ge aanleg hebt, oefen u dan; hebt gij geen aanleg, neem
dan iets anders bij de hand.

— Ik vertrouw, mijnheer, dat mijn werk met den
tijd beter zal worden.

— Gij zult mij toestemmen, dat dit voor ons geen
reden kan zijn om thans van u te koopen. Als gij iets
goeds hebt gemaakt, dan kunt gij terug komen.

Van Elzensteen maakt eene buiging met het hoofd
ten teeken dat de audientie is afgelopen, en Palt gaat

Vertrek van	Verblijf te	Vertrek van
Soerabaja	Batavia	Batavia
Zondag den 9.	12, 13, 14, en 15.	Zondag den 16.
Donderdag den 20.	23, 24, 25, 26, en 27.	Vrijdag den 28st.
Dus in ééne week heen en terug, met 4 dagen opont- houd te Batavia.		
(1905)	MAJOR MATZEN & CO.	

VERTREK VAN SCHEPEN.

Het Nederlandsche Fregatschip
ORTELIUS,

KAPITEIN F. H. GROOTE,

zal in den loop van December direct van hier naar Am-
sterdam vertrekken, en biedt eene schoone gelegenheid
voor passagiers aan. Het schip is nieuw, heeft ruime
hutten, en vaart een DOCTER.

Adres bij den kapitein in het Marine Hotel en bij

De Agenten,

(1910)

P. KAPPEL & CO.

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden per het Fre-
gatschip

ARGUS,

gevoerd door Kapitein J. R. SMIT.

Deze bodem heeft luchtige en
comfortable inrigtingen voor passa-
giers, vaart eenen geexamineerden geneesheer en zal in
den loop der maand December van Pasoeroean ver-
trekken.

Nadere inlichtingen te bekomen bij den gezagvoerder
en bij

De agenten,

(1934)

B. KOPERSMIT & CO.

VERTREKKENDE PERSONEN.

W. H. DORMAAR tegen einde der aanstaan-
de maand. (1922)

Mevrouw de wed. STEIN en familie.

De wed. VAN EMMELOORT. (1919)

AANBIEDING.

Soerabaja, in een gezond oord, bestaat de gelegenheid
tot plaatsing van 2 à 3 kinderen tot opleiding in de
Hollandsche, Fransche ta'en, Geschiedenis, Aardriks- en
Rekenkunde, muziek, handwerken enz. tevens met
genot van kost en inwoning, en liefderijke verzorging,
benevens alles wat tot eene beschaafde opvoeding be-
hoort.— Reflecteerende gelieve zich onder Letter Z
te adresseeren aan het bureau van den Oostpost te Soe-
rabaja. (1928)

Debiteuren van de firma L. W. VAN DER ZWAAN & Co
in liq. en van den heer P. A. VAN DEN BROEK, vroeger
tokhouder alhier, worden vriendelijk verzocht binnen
den tijd van veertien dagen hun debet ten kantore van
den ondergeteekende aan te zuiveren, ten einde zich
tegen geregtelijke vervolging te vrijwaren.

Soerabaya. M. VAN DEN HEUVELL.
27 November 1860. (1915) Advocaat.

Allen die iets te vorderen hebben van wijlen den
majoor STEIN, worden verzocht zich aan te melden
voor 15 December 1860 bij

De testamentaire excecutrice,

DE WED. STEIN,

geb. van Emmeloort.

(1918)

leen, teleurgesteld maar toch niet ontmoedigd; intege-
deel van Elzensteen had beloofd van hem te koopen,
wanneer hij iets goeds had gemaakt.

— Eene inteenkijst, voor een liefdadig doel, zegt
de baron vlugtig het stuk inziende, dat hem overhan-
digd wordt met eene ophelderende toespraak. — Ik
teeken nooit in, mijnheer.

— Misschien zal de baron ditmaal eene uitzondering
willen maken.

— Om morgen, door een beroep op die uitzondering,
haar tot regel te moeten stellen. Ik heb mijne eigen
armen, mijnheer.

— 't Geldt hier eene instelling, baron.

— Ik ben lid van alle instellingen, met welker doel
ik mij kan vereenigen.

— De instelling is maar tijdelijk.

— En het nut voorbijgaand? De baron stelt een gul-
den aan den bedelaar ex officio ter hand, die dankbaar
buigende, hem verlaat.

De eerst gekomene, een lang jongmensch, met een vrij
fatsoenlijk voorkomen, had met zekere nederbuigende
goedheid allen verzocht hunne zaken maar af te hande-
len; hij had den tijd en hij moest den baron over eene
zaak spreken, die hem lang kon bezig houden. Eindelijk
was het ook zijne beurt.

De vorigen hadden allen tegen van Elzensteen dat on-
derworpene, het eenige restje van den tijd dat adel meer
was dan een titel: het wezen moge verloren zijn, de schijn
is gebleven. Jonkheer van Schramlo sprek de pair à prince.
Hij maakte eene hoffelijke buiging, die echter tamelijk

COLEMAN'S EUROPEAN AND AMERICAN HOTEL.

Point de Galle.

De ondergeteekenden, gedurende eenige dagen in bo-
vengenoemde HOTEL gelogeerd geweest zijnde, verklaren
op verzoek van den eigenaar aldaar zeer naar hun genoegen
te zijn geweest, en zoowel tafel, als bediening en zin-
delijkheid, niets te wenschen overliet.

DE KOCK.

J. GROLL.

L. KNIFFLER.

J. F. VAN LEEUWEN.

(1853)

Bij de Agenten te Soerabaja

VAN DE

OOST-INDISCHE ZEE EN BRAND-
ASSURANTIE MAATSCHAPPIJ.

gevestigd te Batavia,

is thans gelegenheid tot het onmiddelijk verzekeren
tegen gevaar voor Zee en Brand.

SCHIMMELPENNING & CO.

(1214)

Agenten.

TE KOOP OF TE HUUR

EEN STEENEN HUIS en RIJ-
GEBOUWEN met regt van opstal op
EEN EEF en TUIN groot 800 vier-
kante ellen, gelegen aan de Kalie-Anger, buiten de ont-
eigenings-limite der vesting te Soerabaya.
Te bevragen bij den uitgever dezes. (1732)

UIT DE HAND TE KOOP.

de Nederlandsche Schooner Brik

HELMERS,

groot 60 Last, gebouwd in den jare 1856;
thans liggende ter reede van Soerabaya.

Te bevragen bij:

van OMMEREN, RUEB & CO, te Batavia.

en

E. TEN BRINCK & CO, te Soerabaya.

(1930)

TE KOOP VOOR f 4300.—

EEN HUIS

gelegen te Krambangan, te bevragen bij

(1880)

P. VAN BRONGELEN.

VERKUIP BIJ INSCHRIJVING.

De ter dezer stede in volle werking zijnde:
Courant- Rook- en Handelsdrukkerij,

met de daaraan verbonden uitgave van het dagblad
DE OOSTPOST, wordt hierbij ter verkoop bij inschrij-
ving aangeboden, en wordt de termijn van inschrijving
op den 15den December aanstaande gesloten, tot welk
tijdstip inschrijvings-biljetten door den notaris Mr.
T. A. BLINKHAMER worden in ontvangst geno-
men. Daarop reflecterenden kunnen zich ter erlanging
van inlichtingen en voorwaarden wenden aan bovenge-
noemden notaris, en aan de eigenaren

(1855)

LE ROY & CO.

koel beantwoord werd, en begon met eene dankbetuing
dat de baron hem tot eene conferentie had toegelaten.

— Ik zie gene enkele reden om u eene onderhoud
te weigeren, mijnheer, vooral niet daar gij schijft dat ge
er zoo hoogen prijs op stelt.

De jonge man buigt, als had hij een compliment ont-
vangen.

— Mijn naam, mijnheer van Elzensteen, zal u niet
onbekend wezen.

— Ten eenemale mijnheer.

— Die naam doet hier veel af; een der Schramlo's is
gehuwd geweest met eene barones van Elzensteen —
zoo als ik u uit ons gelacht-register zou kunnen aantoo-
nen, en die relatie maakt het mij tot een pligt bij u
mijne opwachting te maken.

Van Elzensteen knikt even; hij meent reeds de be-
doeling van zijn bezoeker te begrijpen: eene speculatie
op adellijke verwantschap, geene zeldzaamheid.

— Gij begrijpt, mijnheer, dat ik, in de hofstad ge-
komen, ook voor mijn verplicht bezock, met belangstel-
ling naar mijne verwanten informeerde, en meer dan
eens het geluk had u en de uwen in het openbaar te
zien. Gisteren avond nog in den schouwburg. Telkens
en gisteren vooral werd ik getroffen door de schoonheid
uwer dochters, die mij voorkwamen — vergeef mij ba-
ron zoo ik al te vrijpostig ben...

(Wordt vervolgd.)

Tegen eenen billijken prijs, een complete SUIKERMOLLEN van Low Moor, met waarlooze CYLINDERS en STANDARDS almede eenige SUIKERPANNEN van 50 x 19 en 48 x 18 Engelsche duimen. Te bezichtigen en te bevragen bij

(1917) **Mc. LENNAN & CO.**

WORDT TE KOOP AANGEBODEN.

Het Logement en sedert 30 jaren scheepsleverantie-huis te Banjoewangi. Nadere informatie bij de eigenaresse. BANJOEWANGI, **WED. DE TORREZ.** (1839)

OP NIEUW ONTVANGEN.
MEXICAANSCH VANILLE 1e Kwaliteit.
Verkrijgbaar.
per pond en per stokje

bij **LEROUX & CO.** (1933)

SUPERIEURE KWALITEIT
S H E R R I J
OP 1/2 BOTTELS.

(1926) Bij **DE STURLER & FAGNOTTI.**

SLA OLIE 1. KWALITEIT.

(1901) **LEROUX & CO.**

De ondergeteckenden alhier eenen HOUT-HANDEL

opgericht hebbende, bevelen zich aan voor de levering van alle mogelijke HOUTWERKEN, geschikt voor huis- en scheepsbouw.

SOERABAYA, **ZANTHUIS & CO.** 30 October 1860. (1847)

WAGENBAND IJZER,

Eenigszints bolvormig afgerond, 1 1/2 Eng. duim breed 1/2 Eng. duim dik. (1914) Verkrijgbaar, bij **A. JOHAN.**

WISSELS OP NEDERLAND.

bij *het Agentschap van de Factorij der Nederlandsche Handelsmaatschappij.* (1217)

VEREENIGING VAN ASSURADEUREN TE AMSTERDAM.

Die ondergeteckenden hebben de eer belanghebbenden te berigten, dat zij door de vereeniging van Assuradeuren te Amsterdam benoemd zijn tot agenten voor Soerabaja en omliggende plaatsen, en zij deze benoeming aangenomen hebben.

Schepen en goederen verzekerd te Amsterdam, zijn bij beschadiging aan het toezigt van het agentschap onderworpen, en worden belanghebbenden, in het belang van die het aangaat, uitgenoodigd bij zeechade dadelijk kennis te geven aan

De agenten voor Soerabaja en omliggende plaatsen van de Vereeniging van Assuradeuren te Amsterdam. (1681) **P. KERVEL & CO.**

HOLLOWAY'S ZALF en PILLEN.

In Java is elk inwoner blootgesteld aan ernstige aanvallen van rhumatiek. Deze medicijnen feilen nimmer om de pijn te verlichten en de zieke uit te roeijen. Men kan uit zoo vele duizende gevallen van genezingen de volgende melden *Een Luitenant der Dragonders genezen van Rhumatiek door Holloway's Zalf en Pillen.* Deze Officier in de Nederlandsche armee, vermeldt dat Holloway's Zalf en Pillen hem volkomen geneesden van rhumatiek ofschoon zijn geval uiterst hopeloos scheen, daar noch de zeebaden, noch dampbaden, noch medicijnen aangeprezen als zekere geneesmiddelen hem het minste goed deden, en de behandeling des Docters na eene proefneming van verscheidene maanden zonder gevolg bleef. Hij begon deze Pillen nu te nemen, en wreef de Zalf wel in op de ongestelde plaatsen hetwelk hem volkomen genees in den loop van zes weken.

Ad. f 1,— f 3,— en f 5,— per doos of pot, naar gelang van derzelver grootte, bij **LE ROY & CO.** (1925)

TELEGRAM. BENOEMINGEN BESLUITEN enz.,

JAVASCHE COURANT
van den 28sten November 1860
BENOEMD:
Tot pakhuismeester bij het hoofd zoutdepot te Sumanap van der Wedden, thans die betrekking waarnemend.

VERLEEND:
Een tweejarig verlof naar Nederland, aan G. A. Boutmij, resident van de residentie Rembang.

TOEGEKEND:
Wachtgeld, aan J. Munnich, lid van het collegie van boedelmeesteren der chinesche en andere onchristen sterfboedels te Batavia

ONTSLAGEN:
Eervol, op verzoek, de kapitein der infanterie, J. J. H. Eschweiler.

BENOEMINGEN BESLUITEN enz.

JAVASCHE COURANT
van den 21sten November 1860 No. 94.

Bij Koninklijk besluit van den 6den September 1860 no. 102, zijn met den eersten October 1860, in hunnen rang, zonder behoud van ancienniteit, overgeplaatst bij het leger in Oost-Indie, de officier van gezondheid der derde klasse van de zeemagt A. Kuijlenburg, en bij de zeemagt, de officier van gezondheid der derde klasse G. Karssen, bestemd voor de dienst in Oost-Indie.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:
Eervol, uit zijne betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de rondreizende civielen gezaghebber voor de Grootte en Kleine Dajjak, H. G. Maks.

BENOEMD:
Tot kommies-kontroleur der inkomende en uitgaande regten te Samarang, de kommies-visiteur bij de recherche te Batavia, A. A. Kemper.

GOEDGEKEURD:
Dat door den Directeur der Kutures.

BIJ DE LANDELIJKE INKOMSTEN EN KULTURES.

IS GEPLAATST:
In de residentie Rembang, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter zijner beschikking K. W. van Gorkum.

BIJ HET BOSCHWEZEN.

ONTSLAGEN:
Op zijn verzoek, eervol, uit zijne betrekking, de opziener J. H. de Grave.

Militair-Departement.

VERLEEND:
Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den kapitein der infanterie J. C. Hörner.
Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den kapitein der infanterie V. J. Speltie.

ONTSLAGEN:
Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de kapitein der infanterie J. S. Westerman.
Op zijn verzoek, eervol, wegens vertrek, als amanuensis bij de directie van het militair weduwen- en weezen-fonds, J. Seelig, kapitein der artillerie.

BENOEMD:
Tot adjudant bij het 5de bataillon infanterie, de eerste luitenant F. J. Boom, van het corps.

BIJ HET WAPEN DER ARTILLERIE.
Tot magazijnmeester der derde klasse (rang van tweeden luitenant), de magazijnmeester der vierde klasse (rang van adjudant onder-officier, L. R. A. Rijcken.

GOEDGEKEURD:
dat door het Militair Departement.

ZIJN GEPLAATST:
BIJ DE INFANTERIE.

Bij het 1ste bataillon, de tweede luitenant F. R. P. van den Abeelen, onlangs uit Nederland aanrekenen.

Bij het 5de bataillon, de in activiteit herstelde tweede luitenant P. J. Heck.

Bij het 6de bataillon, de tweede luitenants J. van Wessem en C. C. Prager, beiden onlangs uit Nederland aangekomen.

Bij het 11de bataillon, de kapitein J. C. Steenberg, en de eerste luitenant P. H. Verberne, beiden onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Bij het 12de bataillon, de tweede luitenants P. W. H. du Pon, J. H. P. Kroesbeek en G. H. van der Beek, allen onlangs uit Nederland aangekomen.

Bij het 17de bataillon, de kapitein F. A. C. Bloem, onlangs uit Nederland van verlof teruggekeerd.

ZIJN OVERGEPLAATST:
BIJ DE INFANTERIE.

Bij het 4de bataillon, de kapitein C. J. Riesz, van het 13de bataillon.

Bij het 11de bataillon, de eerste luitenant G. W. Oppel, van het garnizoens-bataillon der eerste militaire-afdeling op Java;

Bij het 12de bataillon, de kapitein J. H. F. Wiegand, van het 5de bataillon.

Bij het 15de bataillon, de eerste luitenants E. C. G. Cohen en L. C. J. Blanken, beiden van het 16de bataillon;

Bij het 16de bataillon, de eerste luitenant J. C. Lach de Bere en de tweede luitenant G. L. van Doornum, beiden van het garnizoens-bataillon van Sumatra's Westkust en Onderhoorigheden;

Bij het garnizoens-bataillon der eerste militaire-afdeling op Java, de eerste luitenant J. K. Schooh, van het 11de bataillon;

Bij het garnizoens-bataillon der tweede militaire-afdeling op Java, de kapitein F. J. Henner, van het 3de bataillon, en de tweede luitenants F. von Balluseck, van het garnizoens-bataillon der eerste militaire-afdeling op Java en F. M. Muller, van het 1 bataillon;

Bij het garnizoens-bataillon van Sumatra's Westkust en Onderhoorigheden, de eerste luitenants E. V. Jeltjes, van het 16de en W. L. van Warmelo, van het 17de bataillon, en de tweede luitenant J. J. H. de Bode, van het 16de bataillon;

Bij het garnizoens-bataillon van Palembang, de kapitein J. B. du Puij de Montbrun en K. F. Schultze en de eerste luitenants K. J. Engel, F. P. J. Rochell en P. A. Janssen, allen van het 12de bataillon.

BIJ HET CORPS PUPILLEN:
De eerste luitenant G. S. C. Klerk, van het garnizoens-bataillon van Palembang; met bepaling, dat hij bij zijn wapen zal gevoerd worden à la suite.

BIJ DE ARTILLERIE:
Bij het personeel, de kapitein J. Seelig, van het materieel.

NEDERLANDSCH INDIE.

SOERABAYA, den 29sten November 1860.

— In de *Javascche Courant* wordt bekend gemaakt dat de tweede in dit jaar te houden Suikerverveiling, loopende over 60.000 pikols zal plaats hebben te Batavia, op den 15den December aanslaande en dat in diezelfde maand en wel den eersten dag na aankomst van het stoempaketschip van Batavia, te Bencoelen aldaar zullen worden geveild 78.57 1/2 pikols witte en 894.47 1/2 pikols zwarte peper.

In den avond van Woensdag den 21sten November 1860 overleed te Pamakassan in den ouderdom van ruim 65 jaren, aan verval van krachten, de Ratoe Mangkoe adhi Ningrat, weduwe van wijlen zijne Hoogheid den Panumbahan van Pamakassan Mangkoe adhi Ningrat.

De ter aarde bestelling van Hare Hoogheid vond den volgenden morgen des middags ten 12 uren onder het lossen van 9 saluutschoten en met militaire eerbewijzingen op eene plegtige wijze plaats en werd het lijk, gedragen door een veertigtal santries en gevolgd door een talrijke schare, waaronder eenige rijksgrouten, den Regent en Europeasche ingezetenen, in het familie graf te Asta bijgelegd.

PREANGER REGENTSCHAPPEN. — Op den 10den November heeft in het district Rongga, regentschap Bandong, nabij de kampong Bodjong entug, eene aardstorting plaats gehad, waardoor vijf inlanders, die bezig waren met het uitzaaijen van padi op een tipar-veld, vijf voeten diep zijn bedolven, en niettegenstaande alle aangebragte hulp, het leven hebben verloren. Aan nog zeven personen, die in de nabijheid waren, is het door eene overhaaste vlugt gelukt hun leven te redden.

CHEERIBON. — In den nacht van den 15den op den 16den November jl. zijn in de afdeling Koeningan, in de rigting van het oosten naar het westen, twee snel op elkander volgende schokken van aardbeving waargenomen, die echter, voor zoo ver men weet, geene schade hebben aangerigt.

TAGAL. — Ten gevolge der zware branding is op den 10den en 11den November het oostelijke havenhoofd ter hoofdplaats tot op eene lengte van elf Nederlandsche ellen bijna geheel weggeslagen, terwijl het talud aan de zee-zijde tot op eene lengte van 20 Nederlandsche ellen geheel uit elkander is gezakt.

Het stormachtige weder, waardoor de beschadiging aan het havenhoofd is veroorzaakt, heeft mede het omslaan van verschillende prauwen op de kust ten gevolge gehad, zonder dat, voor zoo veel bekend is menschenlevens zijn te betreuren.

Ook is bij die gelegenheid eene prauw beladen met vijftig krandjans gouvernements suiker, welke reeds aan de factorij der Nederlandsche Handelsmaatschappij was afgeleverd, gezonken, ten gevolge waarvan dit product voor een groot gedeelte is verloren geraakt.

ZUID- EN OOSTERAFDEELING VAN BORNEO. — De ontvangene berichten, loopende tot den 5den November jl. behelzen het volgende:

De pangeran Moeda, een der hoofd-opstandelingen en aanvoerder bij den laatsten aanval op Martapoera, hield zich met een klein gevolg in de wildernis bij Tambak Linik op. Men trachtte die plaats van drie kanten te omsingelen, om hem in handen te krijgen.

In de Tanah laet gingen de zaken goed vooruit. Na veertien vijandelijke versterkingen veroverd en de rijke rijstmagazijnen der opstandelingen te Telaga en Boelin vernield te hebben, zijn de Boeginesche hulptroepen van den radja van Pegatan, ondersteund door eenige benden uit de goedgezinde bevolking, herhaalde malen met succes met de benden van hadji Bojasin slaags geweest, waardoor diens magt meer en meer werd uiteen gejaagd. De in der tijd naar de bosschen gevlugte bevolking keerde dagelijks naar hare kampongs terug.

Te Martapoera was alles rustig. Aldaar liep het gerucht, dat demang Lehman gestorven zoude zijn, ten gevolge eener hem door Hidajat toegebragte wonde.

De kapitein Benschop, die van Pengaron uit gemarcheerd was naar de streken langs de Riam Kanan, zoomede ten Oosten van Pengaron, om eenige in die streken rond zwerfende kleine benden mitelingen uiteen te drijven, was nog niet terug gekeerd.

Oostwaarts van Amawang was alles rustig. Na de innamen van Batoe Mandi heeft de vijand zich aldaar niet weder verzameld.

Tusschen Amonthaj en Barabai en oost- en zuid-oost-waarts van Batoe Mandi hielden zich nog kwaadwilligen op, die door onze patrouilles dagelijks werden opgezocht; overal, waar ontmoetingen met den vijand plaats hadden, werd hem afbreuk gedaan.

Den 17den October is de 1ste luitenant H. F. C. W. van Ende van Barabai met 40 man uitgerukt om eenige opstandelingen, nabij de kampong Boelalin wonende, op te vatten. Bij de kampong Djati gekomen, op den weg naar Boelalin, ontmoette hij eene benteng met twee voorliggende opene werkes, waaruit hij sterk beschoten werd; de versterkingen werden echter door onze troepen bestormd en zonder verlies genomen. Na de vernieling der bentengs vervolgde van Ba-

de den vijand nog eenigen tijd en nam daarna den terugtocht aan. De vijand drong toen weder langzamerhand op en bleef de terugtrekkende troepen tot in de nabijheid van Barabai onophoudelijk beschieten.

De adjudant-onderofficier dd. officier van Puffelen, die met een 100tal bajonetten en een mortier het tijdelijk bezette Batoo Mandi verliet om naar Barabai terug te keeren, marcheerde, op het vernemen, dat een 200tal muitelingen onder radhen toemenggoeng Adi Paraka zich te Djali ophield, terstond derwaarts en verjoeg door een paar granaatworpen den vijand met verlies uit de aan de overzijde der rivier gelegene misigit; de granaten, die midden in de misigit sprongen deden den vijand in verwarring uit een stuiven. Een fuselier sneuvelde bij dien aanval.

Eene patrouille op den 25sten October jl. nogmaals, onder den luitenant von Ende, naar die kampong gerukt, heeft den daar verzamelden vijand wederom verjaagd en die kampong getuchtigd. Een Europeesch korporaal en een inlandsch fuselier werden bij die gelegenheid gewond.

Te Lampihoeng is tijdelijk een post van 25 man gestationneerd, om de bevolking tot de terugkomst aan te moedigen en haar te beschermen.

Pringin 12 uren ten noord-oosten van Amonthaj is mede door 70 bajonetten bezet. De aldaar gebouwd wordende versterking was bijna voltooid.

De berichten van Tabalong luiden minder gunstig; volgens geruchten zouden Antasari, Soerapati en Hidayat zich met 1500 man te Mocara Ajos 1 1/2 dagmarsch NO. ten W. van Tabalong hebben gelegerd, om van daaruit de bevolking van het district Tabalong met geweld te dwingen de zijde van het gouvernement te verlaten en haar te straffen voor de aan onze troepen verleende hulp. Bij bevestiging van de berichten, zou de vijand onmiddellijk opgezocht en aangetast worden.

Aan de Kapaeas en Kahajan, als ook te Sampit, bleef alles rustig.

Z. M. stoomschip *Admiraal van Kingsbergen* was met de sleper *Kapitein van Os* en 25 bajonetten onder den 2den luitenant de Brauw de Barilo opgestoomd, om te trachten de *Onrust* te bereiken en die te doen springen. Onder weg zoude zoo veel mogelijk de bewoners der Boven Doesson afbreuk gedaan, kampongs en tuinen vernield en wraak genomen worden over de vroeger gepleegde moorden.

Alle navorschingen omtrent den officier van gezondheid Stammler hebben geene volkomene berichten opgeleverd; onderzoekingen hebben echter de overtuiging gegeven, dat hij bij den aanval op Martapoera, door de muitelingen vervolgd, met zijne prauw omgeslagen en vermoedelijk verdrinken is.

De gezondheidstoestand der troepen was voldoende.

Ter hoofdplaats ging alles naar wensch.

De ingevallen kwade moesson maakt de verschillende togten zeer lastig en vermoeijend.

MOLUKKEN. — Ten gevolge van het voorkomende in de Javase Courant van den 31sten October 1860 no. 87 zijn wij in de gelegenheid gesteld de navolgende berichten nopens de rustverstooring op de Zuidkust van Ceram mede te deelen.

Nadat de van Amboina gezondene-troepen onder bevel van den luitenant kolonel de Brabant te Hatoesoera een tijdelijk kampement hadden betrokken, werden zij herhaaldelijk door den vijand verontrust, zelfs eenmaal van drie kanten te gelijkt, welke aanvallen evenwel met behulp van een paar drieponders en door een wel gerigt geweervuur met goed gevolg werden afgeslagen, zoodat de vijand na blijkbaar zware verliezen geleden te hebben, moest terugtrekken en zich niet meer nabij het kampement liet zien.

Hoewel de negorijen Kamarian en Kaibobo eens twijfelachtige houding schenen aangenomen te hebben, bleven echter de overige negorijen in de nabijheid van het kampement in rust.

In de eerstgenoemde negorij werden na ernstig onderzoek een aantal inlanders, leden van het kakianverbond, in verzeerde bewaring genomen, terwijl omtrent Kaibobo werd vernomen, dat de radja van die negorij, na door zijne onderhoorigen met den dood te zijn bedreigd, door zwemmen zijn leven heeft weten te redden.

De bevolking van deze negorij had reeds vroeger vermeende grieven tegen den radja bij het Europeesche bestuur ingebracht en daar zij, meer dan andere aan het kakianverbond gehecht, niet gunstig bekend stond, werd zij door genoemden luitenant kolonel onderzocht, doch in rust en orde aange troffen.

Den 11den October waren alle troepen ruim 300 man sterk, benevens een honderdtal kettingsgangers, te Hatoesoera vereenigd, waar eerlang Z. M. stoomschip *Vice Admiraal Koopman* 200 Alfoeren van Ternate als hulptroepen aanbragt, die later nog door 375 Alfoeren aan boord van Z. M. stoomschip *Het Loo* gevolgd werden. In afwachting dier bende werd een togt naar het binnenland ondernomen.

Den 17den October rukte eene kolonne op naar de negorijen Urouw en Honitetto, ten einde hen voor hunne deelname aan den opstand te straffen. Ter eerstgenoemde plaatse aangekomen, werd dezelve na een hevigen wederstand, waarbij 14 soldaten gekwetst werden, stormenderhand ingenomen. Honitetto werd door den vijand zelven verbrand gevonden, hoewel hij daar talrijke verdedigingsmiddelen had verzameld en de plaats zeer gunstig voor verdediging gelegen was. De vijand hield echter niet op de kolonne, ook op haren terugmarsch, telkens te verontrusten.

In de Elpapoeitih baai en langs de noordkust van Ceram was de stand der zaken bevredigend. Te Assahoedi (Maisila) waren de Galelarezen bezig met kakao-aanplantingen.

Volgens bericht van den regent van Nomiali zou Boeria, aangestoot door de kakianpriesters reeds lang het voornemen hebben gehad om de bevolking van Sapoelewah tegen het gouvernement in verzet te brengen, omdat zij vreesden, dat met den val van Mani het kakianverbond met vertietiging bedreigd werd, zijnde de opstand verhaast door verkeerde handelingen der Harianezen en persoonlijke vete tegen den schoolmeester van Waissamoe.

Op de noordkust was de opstand nog niet eens bekend. Het voornemen bestond om de troepen te brengen naar Nomiali en daar het binnenland in te gaan tegen Boeria, om verder naar het zuiders'rand door te trekken. De opstand kon als gebroken worden beschouwd.

Te Amboina was het weder gedurende de maand October jl. drukkend heet, van tijd tot tijd afgewisseld door regenbuijen. De gouverneur der Moluksche eilanden heeft zich den 8sten October naar het tooneel des oorlogs op Ceram begeven, van waar hij den 27sten daaraanvolgende is teruggekeerd.

(J. O.)

— Onder den titel van: *Letterkundige Verscheidenheden* biedt de heer J. Munnich zijne vrienden een souvenir aan, dat dezer dagen bij den heer H. M. van Dorp het licht zag. Het bundeltje bevat verschillende stukken in proza en poëzie, waarvan eenige reeds vroeger in indische jaarboekjes enz. het licht zagen, en die thans bijeenverzameld, vereenigd in gezelschap van verschillende onuitgegeven stukken, ongetwijfeld door velen met genoegen zullen worden gelezen.

— De kapitein A. van der Windt, gezagvoerder van de *Twee Jeannes*, bestemd van Hongkong naar Java, rapporteerde bij aankomst op Billiton het volgende:

Op Dinsdag den 16den October was het weder flauwen stil overdrijvende lucht, die tegen den middag buijig werd. Op den middag peilden wij Gaspar Eiland N. N. W. en den zuidhoek van Middeneiland of Poeloe Libat Z. Z. W. 1/2 W., en den noordhoek Z. W. t. W. 1/2 W. De geobserveerde zuidbreedte was 2° 24', chronometerslengte 107° 15' O. Z. Wij stuurden vervolgens tot een uur west ten noorden en bevonden een zwaren stroom om de zuid te hebben; de voortgang was 1 1/2 mijl. Vervolgens stuurden wij west tot een uur veertig minuten met één mijl voortgang en vervolgens west ten zuiden tot twee uur dertig minuten, vervolgens mijl voortgang volgens de peiling van twaalf uur. Wij kregen een zware donderbui met dikke verstopte lucht en de wind van 't zuiden tot het noord-oosten loopende. Aldus waren wij verplicht, zeilen te bergen, en terwijl dit geschiedde en wij niets konden zien, ontving het schip een zwaren stoot, waarop de klippen en koraalgrond onmiddellijk door het schip zat en het water oogenblikkelijk als een sluis in het schip stroomde. We zetten onmiddellijk de pompen aan, doch te vergeefs, maar hielden zoolang mogelijk de pompen aan den gang, bevonden achter bij het roer drie en een halven vadem water, zagen bij het opklaren weder de klippen en koraalgrond; peilden het eiland Gaspar N. 1/2 O. en het west eiland van Poeloe Liat Z. 3/4 W.; Tandjong Bricat N. W. 1/4 N., en het noorderland Poeloe Lepar (Kalapan) W. Z. W. 1/2 W.; bevonden op deze peilingen, dat de klippen en koraalgronden verder uitstaken, dan deze peilingen aangeven. Bij het opklaren der lucht zagen wij een driemast schip, en onmiddellijk toonden wij de vlag om hulp te bekomen, ten einde den inventaris te bergen, doch te vergeefs: het zeilde door. Wij hielden ons bezig zooveel mogelijk van den inventaris op het voorschip te bergen, daar het schip des avonds te 6 ure met het achtereind geheel onder water zat. 's Avonds kregen wij verscheidene booten aan boord, waarvan wij oogenblikkelijk een naar Billiton, naar den assistent resident zouden om hulp te vragen, en een naar het genoemde schip, 'twelk doorzeilde en maakten alles gereed, om als het noodig was, toch nog zooveel mogelijk van den inventaris te bergen.

's Morgens bij het aanbreken van den dag kwamen verscheiden booten om goederen te bergen, welke op Poeloe Libat aan wal werden gebracht, waartoe wij met de scheepsbooten hielpen; en eenige manschappen aan land lieten om het stelen der goederen te voorkomen.

's Anderen daags (Donderdag) werd hiermede voortgegaan, en een poging door den tweeden stuurman met vier man gedaan, om een om de zuid sturende bark te bereiken, was vruchteloos. Des nachts hielden wij eenige maleijers aan boord van ons schip, dat tot aan den grooten mast aan dek onder water lag; doch omstreeks te negen ure 's avonds kwamen de maleijers al schreeuwende aanloopen, dat er vuur in 't schip was. Oogenblikkelijk waren wij met water bij de hand om den brand te blusschen, maar de vlam sloeg gelijktijdig het voorgrootluis uit, waarop de maleijers direkt over boord sprongen en vlugten, en wij des avonds te elf ure genoodzaakt waren het schip te verlaten. Toch bleven wij in de nabijheid van het wrak tot 's ochtends zes uur, totdat alles was verbrand en over boord gevallen.

's Vrijdags kwam de kruisschoener van den assistent resident, en wij bekwamen booten ter overbrenging van de goederen naar Billiton. Des morgens van den volgende dag scheepsten wij het restant der geborgen goederen in en ver trokken met de booten naar Billiton, waar wij des Zondags den 21sten October te elf ure aankwamen, en de assistent resident ons oogenblikkelijk alle hulp verleende.

— Van Paberasan (residentie Bantam) schrijft men ons, dat daar den 19den dezer een inland-r door een steenbrok van een berg (batoo goenoeng), eene lengte hebbende van ongeveer 8 voeten, toen eenenmale is verbrijzeld, zoodat hij onmiddellijk op de plaats dood bleef.

(J. B.)

BATAVIA. — Wij hebben onderzoek gedaan naar de aanleiding van het alhier verspreid gerucht dat aan de boot, die de eerste mail van September van Aden naar Suez moest overbrengen een ongeluk zoude overkomen zijn — en bevonden dat daarvoor geen andere grond bestaat dan de mededeeling van een particulier, dat bij het vertrek der *Palemang* van Singapore aldaar nog geen tijding van de aankomst der bedoelde boot te Suez zoude ontvangen zijn, ofschoon men die tijding sints twee dagen verwachtte.

— Wij ontleenen de volgende niet onbelangrijke bijzonderheden aan het particulier schrijven van een scheeps-gezagvoerder aangaande de steenkolen-ontginning te Poeloe Laut aan de Z. kust van Borneo.

„Den 24sten September verlieten wij Soerabaya en arriveerden den 1sten October te Poeloe Laut ter plaatse waar tegenwoordig steenkolen worden gegraven. Om daar te

komen moet men twee dagen door een archipel van kleine eilandjes varen, alle in straat Poeloe Laut gelegen. Het is een woest heuvelachtig land met ondoordringbaar inéengegroeid bosch, en zoo zwaar van onder-bosch voorzien, dat men zich, waar men wezen wil, met de bijl een voetpad moet kapen. Wel zijn hier en daar kleine kreekjes die in zee uitloopen, doch voor dezelve is eene diepe modderbank, zoodat slechts zeer kleine prauwtjes van 30 à 40 picols en djoekons met de vloed die kreekjes kunnen binnenvaren komen om steenkolen te laden en daarna mede de eb naar boord der schepen te varen. Dit eiland heeft in alles dezelfde kenteekenen als de woeste gronden in West-Indien, met dat onderscheid dat aldaar het gevallen en verrotte hout tot vruchtbaren grond en hier in steenkolen verandert. Even als in die gewesten kapt men ter plaatse waar men werken wil, een paar groote boomen omver die in hun val eene massa kleinere boomen met zich doen vallen, en zulk een berg hout opgeruimd zijnde graaft men steenkolen, die men reeds op twee voeten diepte vindt, en zoo is het over geheel Poeloe Laut en aangrenzende of digt bij liggende landen.

De vorst prins Abdul Kadir woont sedert 1859 op het eiland Poeloe Laut, op eene plaats, genaamd Tanjong Pawatjangan; deze plaats is gelegen in eene kreek, die men om er te komen een half uur moet opvaren, en dan nog niets meer is dan een opengekapte stuk bosch van 100 à 200 voeten in omtrek, waar eenige zeer armoedige hutten op palen gebouwd zijn. In eene dezer hutten woont prins Abdul Kadir, in de anderen zijne twee zoons en vrouwen. Van de bevolking ziet men weinig, in elke steenkolengroeve hoogstens 12 à 16 koppen. De geheele bevolking van Poeloe Laut wordt nog op geen duizend zielen geschat. Prins Abdul Kadir voert een zeer despotieke magt over zijn volk, een ieder met den dood bedreigende, die zonder zijn order steenkolen graaft en verkoopt, dat is sedert hij een contract van voortdurende levering met de heeren B. en J. te Batavia heeft gesloten, en sedert den opstand te Banjermassing, aan den oproerigen vorst waarvan hij geparenteerd is. Met mij lagen daar in lading 6 groote schepen, zoodat het laden bij te geringe bevolking en te weinig prauwtjes en djoekons zeer langzaam gaat; te meer, daar de steenkolen-gravers ook de steenkolen aan boord der schepen moeten brengen. Eenigzins groote schepen hebben 8 à 10 weken noodig om te laden. De kolen worden aan boord gebracht; een steenkolen-mand goed vol wordt de eerste keer dat men kolen brengt wat ruim gewogen in het voordeel van den ontvanger, en dat gewigt tot maatstaf genomen zijnde, gaat men met het aan laden van manden door tot dat het schip de volle lading in heeft. Die manden koopt men te Soerabaya à f 2.—

Den 8sten October kreeg ik mijne eerste steenkolen in, en had den 30sten mijn volle lading. Rotting is er niet te koop, ook uit gebrek aan handen om te kappen; die kan men te Passir op Berneo koopen en kosten dan 18 matten van f 2,50 per 100 bossen; — 100 bossen zijn ongeveer 6 picols.

Prins Abdul Kadir is inbalig, oneerlijk en roofzuchtig. Men had mij voor hem gewaarschuwd, dus ben ik niet bij hem te kort gekomen, maar onlangs heeft hij drie gezagvoerders voor 3, 4 en 5000 gulden opgeligt. Het hem toekomende contingent is f 5 per koyang, doch hij ontvangt liefst het geheele bedrag der steenkolen en bekijbelt dan de mijners; wanneer zij 2 à 3 koyangs mijnloon moeten hebben, geeft hij hun f 2 à f 3 en wat tabak en rijst, ook wel niets, doch dan loopt zijn volk weg. In dien nood geeft hij dan wel aan kapiteins een brief met zijn tjap voorzien, om van den kleinen man steenkolen te koopen, mits hij van de geheele lading het contingent in ééns uitbetaald krijgt. Dat hebben voornoemde drie gezagvoerders gedaan, doch toen zij eene genoegzame portie steenkolen hadden laten graven, den kleinen man daarvoor betaald hadden en dezelve aan boord wilden laten brengen, zoo met inlandische prauwen als met eigene barkassen, kwam Abdul Kadir met overmagt van aanhangelingen, en eende zich die gegravene en betaalde kolen weder toe, verkocht dezelve aan een vreemd aangekomen gezagvoerder, en ontving alzoo tweemaal betaling voor dezelfde kolen.

Men had mij te Soerabaya aangeraden voor Abdul-Kadir en zijne zonen een present mede te brengen, als zijnde zulks de gewoonte. Ik kocht dus voor elk een stuk sirs; Abdul-Kadir nam dit met groote onverschilligheid en ontevredenheid aan, en zeide mij, dat wanneer ik een groot schip had gehad hij minstens 300 kolenschoppen als present had verwacht, doch dit was weder een leugenachtig voorgeven van hem, naar ik van een ander gezagvoerder vernam.

Van ruilhandel hebben Abdul-Kadir noch zijne zonen geen het minste begrip.

De boegineezen koopen liefst alles goedkoop van een ander, of hebben nog liever alles present, zelfs schamen de prinszen zich niet, om al wat zij bruikbaar vinden te bedelen, tot zelfs iemands kleederen van het lijf, maar hunne eigene waar stellen zij daarentegen zeer op prijs, en laten zich daarop volstrekt niet afdingen, als 1 kip 60 duiten, 2 stukjes arengsuiker 30 d., leumetjes 3 d. het stuk, een middelmatige versche visch 60 à 75 d., 10 gedroogde vischjes 30 d., enz.

Men verlangt op Poeloe Laut alleen met grof zilver of oud koper betaald te worden, het nieuwe kopergeld benevens 10 en 5 cents stukken zijn er niet gangbaar.

(B. H.)

SCHEEPSBERIGTEN.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.	Flag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
November 29	Nederlandsche	Aegedia en Pauline.	C. J. Ita.	Nederland via Probolinga.
—	—	Wilhelmina Elisa.	M. Pri ca.	Golf van Persia.
—	Ned. Ind.	Little Tet.	Katjoeng.	Paseroewan.

PROTESTANTSCH EEREDIENST

Zondag den 2den December 1860.

's Morgens te half negen ure.

Da. MOUNIER.

Doopbediening.

Maandag den 3den December 1860.

's Avonds te half zeven ure.

ZENDINGS - BIDTOND.

Nederduitsch en Maleisch.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST

Zondag den 2den December 1860.

Eerste H. Dienst te 7 ure.

De Hoogmis te 8 1/2 ure.

Het Lof 's avonds te 6 1/2 ure.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO TE SOERABAYA